

Magyar Papírmúzeum Dunaújvárosban

A MEGVALÓSULT ÁLOM

Pelbárt Jenő
MPM igazgató

Nagy érdeklődés mellett, mintegy 150 fő részvételével nyílt meg 2016. szeptember 8-án a Magyar Papírmúzeum (MPM) Dunaújvárosban.

Az első magyar papírmúzeum a Hamburger Hungária Kft., a Magyar Papírmúzeumért Alapítvány (MPA), valamint a Magyar Papír- és Vízjeltörténeti Társaság (MAPAVIT) összefogásának eredményeként jöhetett létre a Hamburger Hungária Látogatóközpontban, a dunaújvárosi gyár területén.

A két évig tartó előkészítő munka és tervezés után a múzeum 1000 négyzetméteres épületrészének és termeinek felújítása 2015 szeptemberében indulhatott meg, amelynek anyagi fedezetét a Hamburger Hungária Kft. biztosította. A múzeum térstruktúrájának és műszaki tartalmának kialakítását, az építészeti és technikai fel-

újítást – a részletes forgatókönyv tervrajzai alapján – a Hamburger Hungária Kft. által biztosított belső és külső szakemberek végezték. Ennek során megújult az épület szigetelése, villamossági rendszere, festése, modern nyílászárók, korszerű fény- és hangtechnikai elemek kerültek beépítésre. A kiváló munkáért ezúton is köszönetet mondunk minden résztvevőnek.

A felújítási munka 2016. május végén fejeződött be, és kezdetét vette a második fázis, a 300 múzeumi tárló, számos panel és posztamens összeszerelése. A bútorlapokból összeállított, egyszerűen kezelhető és könnyen mozgatható tárlókat Pelbárt Jenő tervei alapján a Hidegkúti Lapszabászat készítette el, és szerelte össze nagy hozzáértéssel, a szoros határidőket betartva.

A harmadik fázisban – a több ütemben végrehajtott múzeumi berendezések és bútorok szerelésével párhuzamosan – a látványtervek alapján megindult a kiállítás tartalmi részének elkészítése, a múzeumi anyag összeállítása és kivitelezése. A három hónapig tartó rendezési munka Pelbárt Jenő kurátor vezetésével és Bedő József társkurátor közreműködésével valósult meg. A munkálatok szeptember elején fejeződtek be. A tárlók berendezésén, a grafikai elemek felhelyezésén, a makettek, az interaktív táblák felszerelésén és a muzeális tárgyak beállításán 20 szakember dolgozott. Külön köszönettel tartozunk az Országos Széchényi Könyvtár vezetésének, amiért ké-

résünkre engedélyezték három restaurátornak a folyamatos részvételét a kiállításépítésben. A Hamburger Hungária Kft. részéről – Bencs Attila megbízásából – a koordinációs munkát Gyurina László látta el, aki donátorként is hozzájárult a kiállítási anyag teljesebbé tételéhez.

A sok ezer eredeti papíremléket, muzeális gépet, berendezést, eszközt és papíripari ritkaságot magába foglaló kiállítási anyag hét nagyobb forrásból állt össze. Magángyűjtemények papírrégiségeiből, a MAPAVIT és az MPA papír-, makett- és eszközgyűjteményéből, a Diósgyőri Papírgyár Zrt. által kölcsönadott eszközökből, a csepeli Papíripari Kutatóintézet anyagmintáiból és a felszámolt Papíripari Vállalat gyáregységeiből megmentett, valamint a Hamburger Hungária Kft. által összegyűjtött különféle gyári emlékekből és muzeális gépi berendezésekből.

Az előzményekhez tartozik, hogy az elmúlt kétszáz évben sokan gondolták úgy az előttünk járó öt generációból, hogy érdemes menteni, gyűjteni a félezer éves magyar papíripar relikviáit. Őrizték is fiókok, szekrények mélyén, kerti házakban és garázsban, arra várva, hogy egyszer méltó helyre kerüljenek. Sokan szereztek tudomást a MAPAVIT, majd az MPA leletmentő misz-

sziojáról, és a századforduló után fokozatosan érkeztek a kisebb-nagyobb adományok, míg végül három raktár is megtelt. Másrészt az elmúlt ötven évben sokan gyűjtötték a magyar papíripar gyárainak felszámolásából a menthető értékeket és tárgyakat. A donátorok és támogatók nevét külön panelek őrzik. A kiállítás tudományosan feldolgozott törzsanyagát Pelbárt Jenő filigranológus, papír- és vízjeltörténeti szakíró és Bedő József papírrégiség-gyűjtő gyűjteményéből válogatott darabok képezik. Ezt egészíti ki a MAPAVIT, az MPA, a Diósgyőri Papírgyár és a Hamburger Hungária Kft. anyaga.

A dunaujvárosi Magyar Papírmúzeum Kalandos papírtörténet címet viselő állandó kiállításán – az egyetemes és a magyar papírtörténet kronológiája mellett – a hazai papír-, vízjel- és ipartörténet fontosabb emlékeit tekinthetik meg a látogatók.

Az állandó kiállítás felállításának elsődleges célja egyrészt a 700 éves magyar papírhasználat, másrészt az 500 éves, önálló magyar papírkészítés, papírgyártás, papírfeldolgozó ipar és papírkereskedelem szellemi, valamint tárgyi örökségének minél teljesebb bemutatása volt. A fehér művészet hazai művelői a működés félezer éve alatt olyan gazdag örökséget hagytak ránk, amelyre méltán lehetünk büszkéek. Feltéve per-

sze, ha erről tudomást szerzünk! Ezért a Magyar Papírmúzeum legfontosabb célja és legszebb feladata, hogy ezt a múltat, jelent és bizonyos mértékben a belátható jövőt is a nagyközönség elé tárja.

A múzeum jelszava: „Minden, ami papír!” Ennek szellemében a nevezetes papír- és víztörténeti személyiségekről elnevezett termekben mindaz a 660 papírfajta látható, amelyet valaha készítettek vagy gyártottak a mindenkori Magyarország területén. Az egymásba nyíló, jól áttekinthető termekben egy-egy fontosabb téma köré vannak csoportosítva a kiállított tárgyak.

Az 55 darab, különböző méretű átvilágító táblán az európai és hazai, eredeti vízjelérdekességeken kívül számos, különleges rostból készült papírív átnézete is megfigyelhető. A gyermeklátogatók kedvence a világító és vízikerekkel meghajtott, csattogó zúzóműves, nagyméretű, 18. századi papírmalom makett. A felnőttek pedig az egész falat betöltő, színes ledekkel kivilágítható, interaktív Nagy-Magyarország térkép, a 18. századi mintára berendezett papírmerítő műhely és modellpapírgép terem. Ahol a téma megkívánja, a tárlókban elhelyezett monitorokon videó és 3D filmek vetítése színezi a tárlatvezetési programot. A darázspapírtól a kínai, arab, ázsiai, európai és hazai papírkészítésen át az oklevelek, igazolványok, útlevelek, részvények, kötvények, váltók, csekkek, bankjegyek, szükségpénzek, zárjegyek, meghívók, táncrendek, jókívánságok, szentképek, számológécek, gyufacímkek, bélyegek, kártyák, reklámok, levelezőlapok, levélpapírok és sok egyéb papíremlék világán keresztül eljutnak a látogatók a múzeumpedagógia termébe. Itt nemcsak a gyerekek, de a felnőttek is szívesen időznek és játszanak a sokféle interaktív eszközzel, a bűvös koronggal, a csodakerékkel, a csodakockával, az anamorfoszkóppal és a

papírsimogatóval. Az itt eltölthető programok közt gyakran szerepel a papírhajtogatás, papírki-vágás, szárazbélyegző-nyomás, könyvvelzőkészítés, vízjelrajzolás, vízjelfestés, vízjelmemória és kreatív mágneses játékok használata.

A Papíripari Vállalat egykori, 17 gyáregységét bemutató teremben az 1963–1993 közötti magyar papíripar megmentett emléktárgyai kerültek elhelyezésre. Mellette a Prinzhorn csoport magyarországi három tagvállalata mutatkozik be. A Hamburger- és egyben konferenciateremben az osztrák-magyar Hamburger vállalatbirodalom relikviái, a Hamburger Hungária Kft. története és a Duparec Kft. működésének ismertetése kapott helyet. A Dunapack-teremben a mai, korszerű csomagolótechnikában élenjáró, hullámpapírlemezzel gyártó és -feldolgozó cég termékei láthatók.

A múzeumnak két olyan kiállítótere is van, amely időszakos kiállítások rendezésére alkalmas. Most első alkalommal az Akantisz-kiállítóteremben M. Sarlós Erzsébet szobrászművész Kosmosz és geometria című papírobjekt és papírkép kiállítása, a Szőnyi-kiállítóteremben pedig Horváth Pál restaurátorgyűjtő Papír a képeslapokon című különleges képeslevelezőlap kiállítása tekinthető meg december 31-ig.

Látogatási cím: 2400 Dunaújváros,
Papírgyári út 42–46. (Dunapack porta,
a buszvégállomással szemben).

Látogatói bejelentkezés: papirmuzeum@gmail.com.
Honlap: magyarpapirmuzeum.webnode.hu.

Nyitva tartás: keddtől szombatig, naponta
8–16 óráig. Minden érdeklődőt szeretettel várnak
a dunaújvárosi Magyar Papírmúzeum Kalandos
papírtörténet című állandó kiállításának munkatársai.